

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

IMPREMTA.

En la d' aquest periódich, carrer de
-CALDERON, 36, se fan tota classe
de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin,
se 'n poden servir ab tota urgencia.

IMPREMTA TUGAS.--CALDERON, 36.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÀRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

SABADELL.—Carretera de Manresa, núm, 9.—SABADELL.

Lo Centre Català de Mollet

Mollet, lo poble del cànem, que en mitj de xamosos y verdejants regadius voreja la riera de Granollers, la de las cimbrejantas riberadas, Mollet, quin poble algun temps rebia las ensenyansas y los beneficis del célebre monastir de Moguda, conserva encare la Fe que durant sigles caracterisá á la nostre terra y ab la Fe conserva son inseparable companyó, l'amor á la llar, l'amor á la familia y l'amor á la patria.

Temps ha que Mollet seguia d'aprop la renaixensa catalanista y sens organisació de cap mena, la veu de Mollet se deixava sentir en totas las Assambleas Catalanistas y en tots los actes de transcendencia del catalanisme militant, pero faltava á Mollet un núcleo, faltaba una Associació, faltava en una paraula, la organisació y aquesta per fi l'hi ha donada ajudat d'alguns amichs, un home de seny clar, de cor noble y entussiasa, un home de voluntat de ferro, com ho es lo benemérit catalá en Vicens Plantada, y avuy está constituhit é inaugurat á Mollet un Centre Catalá, quin ha vingut á aumentar lo estol d'Associacions que estesas per tots los pobles y comarcas portan la veritable veu de Catalunya.

Diumenge passat á la tarde tingué lloch la inauguració oficial de dit Centre Catalá y com no podia faltar, una comissió del Centre Catalá de Sabadell presidida per lo Vis-president D. Fermí Ribera, assistí á dita inauguració per donar l'abrás de venvinguda á la novella Associació germana, pera saludar als ja foguejats paladins de Mollet, á felicitarlos per sa organisació, pera continuar la lluyta ab mes fermesa per la causa del catalanisme.

Al ovirar l'estol de casas de Mollet, vegerem onejar al cim d'un de sos edificis la bandera de las quatre barras y al arribar al poble nos trovarem com si fos la festa major, per tot arreu banderas y aquella animació propia de las grans festas, per tot arreu collas de gent de la localitat y forastera, y es que á Mollet hi habian comparegut representacions de moltas societats catalanistas que mes aviat que la del Centre Catalá de Sabadell hi havian arribat de Barcelona y pobles de Marina y procedents de las vias de Girona y San Joan de las Abadessas.

Una comitiva de mes de mil personas se formá tot seguit y se dirigí al local del Centre Catalá, qual fatxada, é interior estaba adornat ab escuts, gallardets y banderas. Lo espayós saló quedá plé desseguida y en lo estrado preparat al efecte hi prengueren assiento, nombrosas comissions de Barcelona, S. Andreu, Moncada, Ripollet, S. Fost, Montmeló, Parets, Granollers, Lagarriga y d'altres que no recordém.

Ocupá la Presidencia, lo President del Centre don Vicens Plantada y Fonollada, que pronunciá un discurs d'obertura, explicant l'objecte

del Centre, qu' es la unió del molletans, pera oposarse á la disgregació creada pels partits polítics y treballar per l' enaltiment de Catalunya.

Acabat son discurs lo Sr. Plantada, cedí la Presidencia á D. Joseph M.ª Valls y Vicens, President de la Lliga de Catalunya.

Acte seguit parlá don Lluís Marsans, lo qui, com á President de la Associació Popular Regionalista, recordá la campanya fa poch seguida, motivada per la repugnant cuestió de las quintas. Confessá que s' havia tingut mal acert en demanar lo concurs de las autoritats y Ajuntaments, perque, com be han demostrat, son en general los pitjors enemics de Catalunya. De repetir-se l' escándol promogut en la darrera quinta, lo poble será qui deurá ferse fer justicia.

Don Pau Colomer, de Sabadell, delegat per lo Centre Catalá d' aquella ciutat, doná un concepte acabat de lo que deu enténdres per Catalunya, no la oficial dels empleats que cobren y miran ab despreci ab contribuent, sino la Catalunya del treball, de sanas costums, reflexiva y seria. Aquesta Catalunya, digué 'l senyor Colomer, está ab nosaltres, perque nosaltres no som més que part integrant d' ella y en son modo d' esser están inspiradas las nostras doctrinas.

En nom del Centre excursionista de Catalunya feu ús de la paraula don Joseph Galvany y Parladé, lo qui, en agradosos termes, explicá com los excursionistas, tot ressegint la terra catalana, veuen per tot arreu existir y propagarse cada dia l' esperit catalanista.

Don J. Maspons y Camarasa, de Granollers, va parlar de la vergonya per que passava aquell districte abandonant á un cacich per agafarse á un altre. Feu vots pera que de Mollet ne surti una onada sanitosa que anant avansant guanyi forsa á cada poble y puga ferse bona neteja de polítics de tota mena.

Don Joan Mon y Bascós dirigi la paraula al públich en nom de la Lliga de Catalunya. En llenguatge concís sintetisá las aspiracions del catalanisme, y l' estat á que 'l centralisme nos ha reduhit. Pera millorarlo, digué, cal esforsarse en fer la unió de tots los bons catalans: lo dia que aixó 's logri, 'l centralisme tindrà de recular.

Don Ramon Pareras y Noguera, de La Garriga, en forma parabólica explicá 'ls menyspreus de qu' es victima Catalunya per part de Castellá.

Don Narcís Fuster y Domingo, de Ripoll, rebutxá 'l mot de separatistas ab que 's moteja als quins defensen lo dret que á la vida tenen los pobles, dihent que tal calificatiu mes bé s' escan á aquells qui escarnint la dignitat y malmetent los interessos dels altres, son la causa de moltas de las desgracias que avuy afligeixen á la Espanya.

Don Pere Pagés, del Orfeó Catalá de Barcelona, feu un petit análisis del esperit artístich que s' observa fias en las classes menos ilustradas del poble catalá, que aquest, ab tot y son afany pera 'l treball, en lo que per-

toca á las manifestacions intelectuals, va també al davant de molts que dintre mateix d' Espanya pretenen serli superiors.

Lo President del Centre Escolar Catalanista don Francesch Cambó, demostrá la conveniencia de que l' esperit catalanista que imperi en la massa del poble 's manifesti ab la formació de societats disposadas á la defensa y més avuy en que especials circustancias farán tal vegada que Catalunya experimenti ab més intensitat los efectes del despotisme oficial.

Don Joseph M.ª Vall y Vicens digué que Catalunya era un malalt que encara donava provas de vida y podia esperansarse, per lo tant, en la seva curació, Lo remey, afirmá, consisteix en la acceptació del catalanisme; no hi ha dubte de que aixís per tothom se va comprenent quant ab tant d' entusiasme tot sovint s' aplaudeixen las sevas manifestacions.

Finalment, lo senyor Plantada y Fonolleda, doná las gracias á tots, encoratjá als concurrents á seguir las ideas exposadas y acabá donant un crit de «visca Catalunya» que 'l contestá la concurrencia en massa. No es estrany que aixís fos, quant tantardiment havian despertat los discursos pronunciats, molts dels que diferents vegadas era interromputs per forts aplausos y vivas mostrats d' aprobació.

Después passaren tots los representants d' associacions en número de 60 ó 70, á un' altre saló ahon la Junta del nou Centre Catalá tenia preparat un refresch, y allí regná la mes franca expansió entre companys de glorias y fatigas quins sovint se trovan en diferents punts de Catalunya combatent per la bona causa.

Iniciá 'ls brindis lo Sr. Plantada, manifestant son agraïment á las associacions presents, y seguiren en l' us de la paraula, los Srs. Puig (Dionís) y Maspons de Granollers, quins manifestaren son desitg de que en aquella comercial vila s' hi fundés una valenta Associació catalanista, lo Sr. Fermí Rivera de Sabadell, encoratjant al nou Centre de Mollet, Vallmitjana de Palleschs, Isidro Plantada de Mollet, Pijoan del Centre Escolar Catalanista, Prat de S. Andreu de Palomar, Cabot del Centre Catalá de Barcelona, Marsans y Cambó y demás per sas respectivas societats.

Cada brindís ó peroració sortida del cor del que parlava y expresats en termes breus y coratjosos arrancaban tempestats d' aplausos, y es que las doctrinas del catalanisme no son una pura idea filosófica sino además un sentiment del cor; son la naturalesa que vol recobrar sos drets.

Festas com aquella convenen sovint pera despertar als que encare dormen ubriacats pel cant de las sirenas del centralisme.

Saludem donchs á Mollet y al nou Centre Catalá desitjantli forsas y entusiasmes pera lluytar per la mes noble de las luytas qu' es la defensa de la patria.

L' HOSPITAL NOU

XIV

Tots los que ab alguna detenció hagin anat estudiant los fets que durant aquestos últims vint ans s' han desenrotllat en nostra Casa de Caritat, necessariament han d' haber observat lo curiós fenómeno de que marxant en ella tot be segons tothom y los interessats deyan, de sopte, aixís que hagué termenat sa *missió* D. Joseph Roca y Armengol, antich Director que fou del Establiment, per alguns, y per certa part de la opinió pública, per aquells influida, perdé lo bon concepte en que se la tenia y comensá de sopte també la era de las contradiccions, murmuracions y demás dicteries que l' esperit privat y lo rencor mal dissimulat inventaren pera ofegar lo bon éxit de la gestió de totas aquellas personas, qual propósit no fou altre que 'l de fer de nostre Assil un verdader refugi, ahont troessin amparo tots quants d' ell careixessin, reunint sempre las condicions establertas pel reglament.

Per aquest motiu foren sacrificadas algunas dignísimas personas que formaban part de la Junta Administrativa reorganizada presidida per lo inolvidable y ja citat D. Jaume Molins; se procurá enredar en mil conflictes als metjes de la Casa; no 's respectá en cert modo al venerable sacerdot que avuy té á son càrrech la direcció espiritual de la mateixa y lo que 's mes, per poch se tirá per terra la reputació de las Germanas Carmelitas, que, tan sols per esser senyoras, tenían dret á que se las hi tingué un bon xich mes de consideració. Tot aixó 's feu mentres hi hagué alguna esperansa de poder destorbar lo que ja comensaba á funcionar be y retornar per tan al régimen antich; mes, una volta perduda aquella y veyent que per aquest camí res s' adelantava, 's cambiá de táctica: se deixá en pau aparentment á las personas y s' adoptá 'l procediment de dir mal de la Casa de Caritat y Hospital y de ferli relluhir los seus defectes, arribant per fi á sintetisar los enbestidas als dos punts de vista capitals ab que avuy se l' ataca, ó sían: la falta de lloch pera recullir y albergar los boijos y la carencia de departaments pera la asistencia de malalts atacats de mals contagiosos.

Desde aquestas trinxeras es desde ahont se tracta avuy d' hostilisar á nostra Casa de Beneficencia, procurant *crear* atmósfera, com deyam en articles anteriors, al objecte de veurer los que portan la batuta tras cortina, si ajudats per los que s' ho creuhen de veras, logran lo fi á que conspiran.

Per lo que manifestavam en l' article últim, compendrán los quins nos llegeixin, la vritat de lo que estém dihent en aquestos moments; y si bé 's cert que nostre Assil te defectes que mereixen esmenarse y deficiencias que convé que no hi siguin en benefici de Sabadell, enteném, que pel present, ni la falta de lloch *exprofés* pera 'l tractament dels boijos, ni l' ausencia de departament pera los atacats de mals infecciosos, que tant avuy s' explotan y comentan, siguin motius ni defectes suficientes pera donar lloch á la construcció d' un nou Hospital y de que 's parli de nostra Casa de Caritat ab lo despreci que tantas voltas havém execrat.

Concretant la qüestió á lo que fa referencia als *alienats*, que 's de lo que 'n dirém quelcom en lo present article, no creyém que ningú, parlant en serio, s' haigi fet l' ilusió de que aquí á Sabadell se tingués necessitat de cap *Manicomi* tant sols perque algun dia pugui donarse 'l cas, no molt frequent per cert, d' oferir-se algun malalt d' aquesta classe, ni que en aquest sentit s' haguessin de fer més cosas que las suficientes pera trasladar á son degut lloch á tots los pobrets convehins nostres que 's trovessin en semblant condició.

Mes com també, per lo que ja tenim dit, per aquest motiu s' ha volgut ridiculisar á nostra Casa de Beneficencia, com si ella fós la que tingués l' obligació d' atendre a totas las calamitats de la població, creyém que ha arribat l' hora de fer alguna cosa decisiva pera deixar aquest assumpto tant enutjós, resolt d' una volta pera sempre més; perque cada vegada que s' ha ofert un cas d' aqueixos, hi hagut un verdader conflicte; tant més, perque *velis nolis*, s' ha volgut portar als boijos á las *enfermerías*, per no haverhi cap lloch apropiat, sense escoltar las rahons de qui podia y tenia autoritat pera donarlas; quedant després las cosas, com s' acostuma sempre 'n aquestos cassos..... en lo mateix ser y estat en que estavan, esperant nova ocasió 'n que 's

torni á posar sobre 'l *tapele* lo mateix qu' havia quedat sense resoldrer.

Ab fot, dihem mal. Ja s' havia intentat fer alguna cosa en aquest sentit y testimoni ne son *dos quartets* que temps enrera 's construhiren en las baixos de nostra Casa de Caritat pero que, salvats la bona intenció ab que foren dirigits y 'l lloch ahont están instalats, som d' opinió que no serveixen pera res, y es per tan necessari projectar altre cosa que reuneixi totas las bonas condicions possibles que la ciencia y lo bon sentit comú aconsellan. De consegüent, avants de que torni á presentarse cap mes cas d' aquells que patentisan certa imprevisió en lo enyudado de las cosas públicas, si nosaltres tinguessim veu y vot tan en lo si del Municipi com dins de la Junta Administrativa de la Casa de Caritat, procurariam ab totas nostras forsas que las dos corporacions se posessin d' acort, estudiant á la una, lo que mes convingués y deixar resolta d' una manera definitiva la qüestió, al objecte d' acabar pera sempre las rahons que 'n cada cas d' aquestos s' originan.

Interinament aixó 's deliberi, nosaltres proposém una solució que 'ns sembla practicable si be se la considera. Suposant acordat ja lo lloch ahont provisionalment puguin depositarhi ab decencia los alienats, creyem que lo mes convenient fora que 'l Municipi procurés posarse d' acort, ó be ab lo Manicomi del Hospital de Santa Creu de Barcelona, ó be ab qualsevol altre dels que existeixen en los suburbis de la capital, á fi de poguerhi traslladar ab tota la diligencia posible cada cas que 's presentés, pagant per supost las estancias, mentres per altra part se tramita l' espedienteig necessari pera la colocació definitiva del alienat.

Si aixís se fes, estém convensuts de que may mes se tornarian á representar escenas com las qu' hem tingut ocasió de veurer molts vegadas, al mateix temps que s' hauria resolt per sempre mes un assumpto de Beneficencia pública, mes important de lo que á primera vista sembla, y que, dadas las condicions especials de Sabadell, temps fa que s' imposa dita solució d' una manera ineludible sobre totas las demás determinacions

de la Comissió y Juntas locals que tenen á son càrrech un ram de tanta importancia com es la Beneficencia Municipal.

De la manera d' atendre los malalts atacats de mals infecciosos, ne parlarém, ajudant Deu, en l' article pròxim, ab que acabarém la sèrie qu' hem dedicat á comentar lo projecte del Hospital nou.

LO BATXILLER DE VALRÀ.

L I T E R A T U R A

LA DAMA NEGRA.

Tot aquell soroll que movian abans ab sas xafarderies, tot aquell aparato de pretensions y estrafets recursos ab els que s' enferfegavan pera conservar son il·lusori imperi entre 'ls vehins, remorós sach de nous, fallas en sa major part sino coreadas, havia anat mímivant, desapareixent, fonentse, arrastrantlas y fins soterrantlas en sa cayguda... Aquella buydor que havian fabricat ellas entorn la *dama negra* pera engrillonar á n' en Siset, are 'ls gelava las entranyas... Y era tant manifest el retrahiment dels vehins, escandalisats per las etzegalladas de 'n Siset, de dia en dia mes crespas, que no semblavaba sino qu' obehissen á premeditada consigna... Reclosas en son pis, donchs, com las aranyas en son cau, renegant de sa sort la Tuyas al adonarse de la del Siset, del qui tothom se 'n feya llenguas, y remordida la Calandria per sa conciencia, que ja feya mesos l' acusava com á sola fautora de llur desgracia, aixís passavan els dias...—«Potser Deu li tocava 'l cor!...—es deya la Tuyas de tant en quant, referintse á n' en Siset, y enlayrant els ulls fins al escaparata de la Verge... Mes, el temps passava, y com mes temps passava mes anavan de reculas.

A darrera del joch ja se n'ho havia endut tot, fias las joyas, ¡fins las joyas!... aquell be de Deu d' or, de perlas y diamants, reclós en encoixinats estotxos ab folradura de blau de cels, que la Calandria treya finestra enfora poch abans del casament pera mostrarlos á llurs vehinas y fer denteta á la *dama negra*... Y tants romansos, y tantas bocadas!...—deyan las que ho sabian, que, comptat y debatut, eran totas las del

barri...—Sort de la parada del Born nou, sort de la taula de gallina, sino prou se 'ls entrenyinarà la boca!...—hi afegian algunas.

Y passava 'l temps y aquell cor de 'n Siset prou aixut de si, com mes anava mes s' enduria.

Ja c'p á la tardor els doná un sust de primera forsa... Se l' havian endut al Govern Civil, per haberlo sorprés jugant ab daus, contravenint las disposicions vigents en aquella época... No va ser res... Una nit fora casa... es á dir, fora del cau; perque lo que es á casa ni pasava ben pocas... Y la culpa no era seva, cá!... Si ja 'ls *untavan* feya dias!... Si ja estavan *entesos*!... Pero, res... Van rellevá 'l sub-quefe per perseguir á uns falsificadors francesos... y ab las pressas!... Es clar!... Tothom hi está subjecte á cualsevol descuyt!...

Dos mesos mes tart van coparlos de nou la *banca*, ab multas á n' els punts, además de la detenció, arresto de 'n Siset, ab amenaça d' encausarlo, per haberlo sobtat *tallant*, y *promesa* de no tornarhi, que fou el castich mes car, puix que per cumplirlo, deixá á la suma miseria á sa desconsolada familia... Aixó si, no li veurian mes... Se 'n apartaria en absolut... No jugaria ni a la *mona*... Y quan li sortís feyna al taller altra vegada... S' havia errat de camí... Havia fet una girada en fals... Pero encara hi era á temps... Aixís que l' avisessen, altre cop á la lluma...

D' avisarlo prou l' avisavan; pero feya com en Bertoldo quan escullia l' arbre pera penjarshi que no 'l trobava may... Quan no eran verdas eran maduras; quan no eran maduras, verdas... Que á tal taller no li acomodava... Que á tal altre ni que li arrastressen... Que 'n no sent á la Marítima... Y si l' encabian á la Marítima, ho deixaba per la setmana entrant, ó sentia 'l temps ab el peu, ó s' inventava cualsevol excusa... Y aixís passava 'ls mesos.

Un cambi de Governador afranquí á la gent del *marfil*, subjecte al jou del quietisme durant alguns mesos y en Siset, mes impertinent que may, altre cop s' hi deixá caure... Representaria á la *societat*... Li passarian un sou... un sou mes *gros* que la setmanada del taller y... aixís... á la segura, ab el ferm propòsit d' estalviar, jurant de cor estalviar, remuntaria la casa...

¿Qué tenian que oposarhi las donas si ja no 'ls quedavan mes arguments que 'ls de la conformitat y de la paciència?...

Un any ja feya que cobrava 'l *sou* quan s' esdevingué la *tremenda*. Era una nit d' hivern... un dissapte... 'ls carrers, amagats per la boyra aparentavan encara bon xich mes foscos... Apretava de ferm el *griso*...

un griso humit... que s' encastrava en las robas y en els mateixos bigotis, guspirejauhi com una rosada... La gent tornava dels centres recreatius, dels cafés ó de sas visitas, caminant ab pressa, com anyorant els matalassos... Pels barris de Rivera, deserts en aquelles horas, hi ressonavan sas petjadas com un motet de funeral... Fins els cruixits del calçats al trepitjar la pols ja pastada per la mullena, recordava 'l tránzit d' un camí de cementiri...

En mitj d' aquella tristesa mes significada encare en nostre carrer per l' allunyament de tot centre, una veu humana hi retenti de sobte, enternint el cor de tot el vehinat... Demanava auxili... deya que 'l mataban... Soná un pito, s' obriren cent balcons alhora, y els vehins mes consternats, encara, presenciaren l' espectacle... Un espectacle trist, horrorós, sagnant, que trencava 'l cor fins als mes animosos...

¿Qué havia succehit?... Ningú ho sabia...

'Ls vigilants y els serenos, á l' una mà 'l xuxó y el fanal en l' altre, 'ls últims, esquirolejavan amunt y avall, confidenciant ab els de policia apostats mes enllá, en sinistre grupo, dessota 'l fanal del cantó, quinas ombres bellugadissas, al projectarse pel carrer els embolcallava com luctuós sudari; en tant á pocas passas, revolcantse á toms per l' empedrat y ab l' ¡ay!... etern á la boca; un ¡ay!... esgarrifós, que retentia al lluny, perdentse entre las ombres de la nit com un udol de fera, hi jeya un home de mitja edat, escolantse, apurant sas forsas, ferit del cor per una terrible gavinetada...

Devallareu alguns vehins moguts per la curiositat entornant al mort desde una distancia respetuosa, per evadirse dels procediments de la justícia, maymons y molestosos sempre, y de mot en mot, de deducció en deducció y de confidencia en confidencia s' aná descobrint el fet... Era qüestió del joch... L' interfecte, molt distingit en l' *ofici*, 's proposá desbancar la *banca*, que la portava en Siset... Se las hagueren sobres d' un etzar, ja al principi; 's trabaren de paraulas, mes endevant, per un mal entés, sens solta ni volta, la sang se 'ls aná encenent, y com el punt alsá un xich mes el *gallo* de lo que corresponia, envalentonat per la sort, que li anava vent en popa y pels atiaments d' un grupo, y en Siset, per no desconceptuarse als ulls de la *societat* y adhuc del *públic*, se las mantingué fermas, imposantse y tot al atrevit ab lo formal de sa actitud, de las paraulas se 'n anaren á las obras y, desafiantse als pochs moments, abandonaren el catau.

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuad)

NOVAS

La professó que pera portar el Sant Viátich als malats y presos se celebrá lo diumenge passat 's vegé molt concorreguda de un distingit acompanyament.

—Segons tenim entés la societat coral «La Americana» está organitzant una sèrie de concerts matutinals que celebrará durant la temporada d' istiu.

—Avuy per la nit se posará en escena en lo teatre de la Associació de Catòlics una representació del drama *Lo fill pròdich*.

—Diferentas brigadas municipals estant arreglant los carrers d' aquesta ciutat, vegentse ab goig lo crescut número d' homes empleats que per tal motiu te repartits nostre digne Municipi.

Felicitém á la esmentada corporació.

—Tothom s' extranya ab la frescura que van tornan á la Península los generals del exèrcit espanyol que fins ara havían combatut als insurrectes cubans.

Que s' ha de fer! aquí com que tothom governa menos l' amo ja no 'ns ve de nou que passin aquestas cosas.

—Ha sigut nomenat Secretari habilitat del «Centre Catalá» nostre distingit amic y company, don Enrich D'umaró y Grané.

—Días ha que fa llit havent arribat á un estat grave un dels fills de nostre estimat director don Antoni de P. Capmanny.

No cal pensar lo molt que desitjém sa prompta curació.

—A mitjans del mes pròxim tindré lo gust de saludar á nostre bon amic don Francisco de P. Juanico que vindrá á passar entre nosaltres una curta temporada.

—En lo teatro Euterpe tindrà lloch avuy á la nit una extraordinaria funció de sarsuela posantse en escena la aplaudida ópera espanyola en tres actes: *Marina*.

—Están pròxims á surtir la majoria de viatjants de las casas d' aquesta ciutat.

A tots ells los hi desitjém un feliç viatge y bona sort en la venta de patents.

—En lo próxim número nos ocuparém detingudament de la nova producció dramática de don Angel Guimerá, *La festa del blat*, quin estreno tingué lloch lo passat divendres en lo Teatro Romea de Barcelona.

L'obra fou aplaudida y l'autor eridat diferentas vegadas al palco escénich.

—En lo Saló de Novetats (Cruz), tindrà lloch un gran ball aquesta tarde cual programa está confiat á la aplaudida orquesta *Chapté*.

—Convindria que per qui correspongui 's posés remey á la forma com 's regan los arbres de la Rambla, donchs podria ferse per medi d'una claveguera y aixís s'evitaria lo fangueix en las travesseras y 'ls enclaments de carros.

—Sabem que 'l distingit poeta sabadeilench, nostre benvolgut amic don Joseph Got Anguera está arreglant, pera poderse representar en la Associació de Católichs, sa producció dramática *La Bogerta* baix 'l títol de *Incapacitat*.

—Ha obert son bufet en aquesta ciutat nostre distingit compatrici lo jove é inteligent advocat don Francesch de A. Barata.

Desitjém que la sort correspongui á sos mereixements.

—Nos ha sorprés dolorosament la trista notícia de la mort del Il·lustríssim Bisbe de Terol Dr. D. Antoni Estalella, que era una de las mes lligítimas esperansas del episcopat catalá.

Nascut á Vilafranca, patrici de soca-arrel y company íntim del doctor Morgades, no cal dir si presentava bonas garantias d'exemplaritat pera 'ls fiels amants de la regeneració de Catalunya.

¡No hi ha mes remey! La crudel desgracia nos priva d'un poderós element de sana propaganda. Deu fassí que sa llevar sía fecundant dintre la Iglesia católica que tan pot fer pera la reivindicació de la Patria Catalana.

¡Descansi en pau l' ilustre Prelat, gloria de nostra terra!

—Lo Centre Catalá d' aquesta ciutat enviá lo passat dijous lo següent telegrama:

Excm. Ilm. Bisbe Vich.

Rípoli.

Centre Catalá Sabadell impossibilitat enviar delegats solemne acte entrega urna pera Compte Tallaferró s' adhereix acte per la alta transcendencia patriótica que enclou. — *President*, Capmany.

—De un periódich de la capital:

«Ni encara en los moments mes crítics pera la patria se senten posehits los malaventurats governs espanyols de la serietat y bona fé que tindriam dret a exigir».

Tot supeditat á las conxorxas políticas, en dias de proba, abocats á extranyas y perillosas peripecias, entre telegramas que 'ns anuncian que 'l brau exércit d' operacions derrama sa sang generosa á Cuba, s' hi barrejan las miserias de campanar y tenen lloch las eleccions mes irrisorias que s' han presentat jamay en lo pays. Lo descaro y 'l cinisme s' han fet mestresas y senyoras d' aquesta lluyta electoral y la protesta viril y enérgica del poble de Madrid han posat de relleu de lo que son capassos los prohoms qu' administran (millor desaministran) la cosa pública. Si álos hi la terra lleu: fagin lo que vullgan d' aquést feudo que s' en diu Espanya, y si no 's corréteixen en vida, anirán, en las páginas negras de la historia, confosos ab los Lesmas y 'ls Olivares.

—La primera de las representacions euskaras, organizada per la *Euskaldun-Fedea*, que conforme varem anunciar tingué lloch en lo teatre de Tolosa, antiga capital foral de Guipúzcoa, fou un complert éxit tan per la bona interpretació del programa com per la nombrosa concurrència que hi assistí.

Lo 10 per 100 del producte líquit de la festa se destiná á la Santa Casa de Beneficencia de Tolosa.

—De la estamperia de *L' Avenç* ha sortit aquesta setmana un llibre molt curiós, qui fa honor al citat establiment tipogràfic, per sa hermosa impressió, y que es de interés granat pera tots los devots de las bellas llettras, y pera quants duhen en son cor l' amor á Catalunya y la veneració pera la santa Montanya ahon es estotjada nostra Reyna y patrona. El llibre 's diu *Montserrat*, es escrit en prosa francesa y te per autor al jove y renomemat poeta provenzal En Marius André.

—La associació «Teatre Independent», de Barcelona, inaugurarà en lo Teatre del Olimpo la série de sessions que te projectadas pera fer conèixer las millors obras d' Ibsen, Maeterlinck, Branès y demés autors modernistas, traduhidas á la llengua catalana.

La primera sessió consistí en una conferencia de don Pere Corominas sobre la obra de Ibsen y la representació del drama «Espectres» del mateix auter noruech, traduhit per don Pompeu Fabra y don Joaquim

Casas-Carbó. Los actors que eran distingits individus de nostre jovent literari, treballaren ab tanta afició com acert, merexent repetidas mostres d'apro aciò del auditori compost també en general d'element jove.

—Llegim en un periódich de Barcelona:

«Ab motiu de sa inauguració, el «Círcul Católich de Roda» celebrá una vetllada en la que tot lo que s'hi llegí estava escrit en nostra llengua, essentho també tota la documentació y 'l Reglament de la societat. La concurrència sortí altament satisfeta de la festa, alabant molt el bon gust y sentit práctic dels socis del «Círcul Católich» que no segueixen la falsa corrent que 'ls hi puja desde las ciutats.

—Diu un periódich de Manresa:

«Va passant de moda el considerar els productes de nostre país com de classe ó elaboració inferiors á sos similars extrangers. Avuy ja no es de mal tó gastar robas de llana ó d'estam de Tarrasa y Sabadell, ni encatifar las més aristocráticas habitacions ab alfombras de Barcelona; pero nostre país, en que hi ha terrers y climas pera produhir tota mena de vins, encara era tributari, fins de poch temps ensá de la Fransa respecte dels espumosos. Un viticultor y propietari tan inteligent com el Sr. Raventós de Sant Sadurní de Noya, després de molts estudis teórichs y práctichs ha arribat á combatre y vencer als vins espumosos forasters, guanyant la mes alta distinció en l'exposició d'Amberes; y que 'l fallo es just, ho demostra que 'ls citats vins del Sr. Raventós, coneguts ab el nom de Champagne Codorniu, no sols s'han obert pas, sino que per sa bondat y excelent preparació son casi be avuy dia els únichs que 's serveixen en els mes espléndits banquets.

—Segons noticias aviat será establert á Madrid un «Centre Montanyés». Ab tal motiu s'está repartint una esquila, ahon hi ha aquest paragraf:

«Viú en los fills de la Montanya tant arrelat l'amor á la beneyta *tierruca*; se sent tan fondament el pler de recordar son cel trist, y aquell sol qui entebieix l'ayre, rublintlo tot d'oneigs de poesia; es tant intim l'orgull de rendir culte á sas glorias, y son tantas las ocasions qui esdevenen d'axugar sos plors, amparant sa desgracia, que no hi ha medi de negarho: s'imposa la necessitat de la constitució d'un centre, qui servezca de llas amorós entre la patria petita y 'ls montanyesos de Madrid... units estretament per l'amor á la regió d'hon som exits, pera ajudar á son enaltiment, honratnos tot honrantla.»

—La colònia catalana resident a Santiago de Galicia se proposa celebrar solemnement la festa de nostra Patrona, la Verge de Montserrat, ab una funció religiosa en la capella de Sant Roch, reünintse després en germanal banquet pera recordar las anyoransas de la patria allunyada.

—Acostantse la data del milenari de la fundació del regne de Hungría, lo poble tot, en bon acort ab sos representants en lo govern se prepara pera commemorarla ab festas espléndidas.

Lo President del Ministeri, comte Balfour, ha formulat lo projecte de llei que ab tal motiu será discutit el dia 8 de Juny per las dugas Cambras reunidas sots la presidencia del rey en persona. Aquest projecte de llei, destinat a perpetuar la memoria del milenar de la instauració del regne será grabat en una lápida de marbre, que 's plantará a la entrada de la sala gran del nou palau del Parlament. El primer article del projecte de llei diu aixís:

Article 1.er—La legislació dels payssos de la Corona sagrada d'Hungría dona gracias, ab pietat religiosa, a la Providencia per haver pres sots la seva protecció la patria fundada per Arpad y sos valents guerrers, per haber otorgat el seny a sos prínceps, la forsa y un amor invencible de la patria al poble y per haverne mantingut la existencia tot un miler d'anys al través de molts perills y de contrarietats.»

—Ha sigut nomenat corresponent en aquesta ciutat del diari barceloní *Diario Mercantil*, nostre apreciable amic D. Joseph Montaner Grivé.

Pera vendre

UN TALER INGLÈS PINTA

ab quatre calaixos y 26 calcas.

Preu: 300 pessetas

Informarán en la Imprempta d'aquest periódich.

Se compran sellos

usats de correus, coleccions y correspondencia antiga ab sellos usats, particularment del any 1850 al 1870.

Informes en la Administració d'aquest periódich.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres, pa y ví.

També s' atmeten abonos á preus ventatjosos. Servey esmeradísim. Concert totas las nits per un QUINTETO.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜÉS Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

La Catalana. - Societat de segurs contra incendis

CARBONS ESPANYOLS.—SOCIETAT «MIERES» (ASTURIAS)

Lecanda, Maciá y Comp.^a

CONSTRUCCIONS DE FERRO INOXIDABLE EN EL CEMENT

===== Sistema MONIER privilegiat =====

Unich representant, JOSEPH CAPMANY.-Corominas, 57.-Sabadell

COMISSIONS DE TOTAS CLASSES

COMPRA Y VENTA DE FINCAS

ACCIONS DEL BANCH
de Sabadell

CANTITATS DISPONIBLES EN PAGARÉS É HIPOTECAS.

PERA MÉS INFORMES

Carrer de las Balsas, núm. 28.-Sabadell

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL